

Głównym celem projektu jest analiza uwarunkowań konsumpcji kawy i tytoniu w Polsce i Czechosłowacji w latach 1918-1938. Badania mają dotyczyć wzorców konsumpcji mieszkańców tych krajów, z uwzględnieniem perspektyw regionalnych, oraz strategii marketingowych stosowanych przez prywatne firmy zajmujące się dystrybucją kawy, a także firmy państwowe i tytoniowe (w obu krajach istniały wówczas Państwowe Monopole Tytoniowe). Podobieństwa i współzależności między tymi dwoma krajami są znaczące i wynikają przede wszystkim z geografii historycznej. Zarówno II Rzeczpospolita Polska, jak i I Republika Czeska były państwami, które powstały w tym samym czasie, pod wpływem podobnych warunków geopolitycznych. W latach 1918-1938 oba kraje stały się w obliczu trudności związanych z integracją kulturową, gospodarczą i przez długi czas niepowiązanych ze sobą regionów. Ich wewnętrzne zróżnicowanie miało istotny wpływ na sytuację narodowościową, społeczną, gospodarczą i kulturową, a tym samym na konsumpcję wskazanych używek. Poziom konsumpcji kawy i tytoniu, a także formę konsumpcji i model strategii marketingowych można uznać za jeden z wyznaczników poziomu modernizacji życia społecznego w regionach badanych krajów. "Nowoczesność" w ujęciu ekonomicznym w latach 20. i 30. XX wieku oznaczała powszechnie masową produkcję i konsumpcję różnego rodzaju dóbr. Kwestia konsumpcji używek w Europie Środkowo-Wschodniej jest dobrze opisana w odniesieniu do konsumpcji alkoholu, ale wciąż brakuje prac na temat konsumpcji innych używek w kontekście transnarodowym i porównawczym. Chociaż nawet na poziomie badań krajowych brakuje prac na temat konsumpcji kawy i tytoniu w XX wieku w obu krajach. Praca przyczyni się do wciąż potrzebnego osadzenia historii dwudziestolecia międzywojennego Polski i Czechosłowacji w kontekście historii Europy Środkowo-Wschodniej, w szczególności wpływu wzorców konsumpcji wynikających z sytuacji regionalnej i przeszłości obu krajów.

Główne pytania, na które chciałbym odpowiedzieć podczas badań to:

- W jakich obszarach można znaleźć podobieństwa i różnice we wzorcach konsumpcji tych dwóch używek w porównywanych krajach?
- W jakich regionach picie kawy i palenie papierosów było najbardziej rozpowszechnione? Gdzie należy umieścić centra i peryferia konsumpcji tych używek? Jakie były podobieństwa i różnice między wymienionymi krajami w tych obszarach?
- Jak austro-węgierska przeszłość Czechosłowacji oraz austriacka, rosyjska i niemiecka przeszłość Polski wpłynęły na wzorce konsumpcji? Jakie były endemiczne zachowania konsumenckie w wybranych zachodnich i wschodnich regionach Polski, a także w Czechach i na Słowacji. Jaki wpływ na konsumpcję miało życie w krajach mniejszości narodowych?
- Jakie różnice i podobieństwa można zaobserwować w strategiach marketingowych (nazwy marek, reklamy drukowane, warstwa wizualna etykiet produktów, organizacja punktów sprzedaży i ich stron internetowych)?
- Jaki wpływ ma płeć na wzorce konsumpcji używek i postrzeganie ich przez konsumentów?
- W jaki sposób globalny transfer kulturowy w latach dwudziestych i trzydziestych XX wieku, medykalizacja tytoniu i Wielki Kryzys wpłynęły na wzorce sprzedaży i konsumpcji?
- W jaki sposób podobieństwa i różnice uwzględnione podczas badań pasują do ogólnych wzorców konsumpcji w Europie Środkowej i Wschodniej w tym okresie?
- Jakie były podobieństwa i różnice w dostawach kawy i tytoniu (kraje pochodzenia i inne aspekty importu)?